

Індекс 98146

ЮНИЙ НАТУРАЛІСТ №4(81), 2023

Міністерство освіти і науки України,
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (НЕНЦ)

АКЦІЯ «ЗБЕРЕЖЕМО ПЕРВОЦВІТИ» У ЛЬВІВСЬКОМУ ОЦЕНТУМ

Вихованці творчих учнівських об'єднань КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» разом із педагогами долучилися до екологічної акції «Збережемо первоцвіти».

З метою привернення уваги до проблеми охорони ранньоквітучих первоцвітів, вихованці гуртка «Юні екологи», які працюють на базі Сколівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2 ім. Стефанії Вітрук (кер. Лариса Романишин), підготували презентацію «Первоцвіти Сколівщини» для ознайомлення школярів міста з первоцвітами свого краю.

Практичну природоохоронну роботу провели вихованці гуртка «Дендрологія з основами озеленення» КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» (кер. Н. Солтисік), що працює на базі Львівського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут. З метою збереження та відтворення червонокнижних видів рослин, гуртківці висадили білоцвіт весняний у карпатській лісостеповій зоні.

Вихованці творчих учнівських об'єднань, які працюють на базі КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» разом із педагогами Олександром Келембет, Наталею Дендюк та Іриною Втерковською виготовляли листівки-пам'ятки «Первоцвіти просять захисту», а також робили з паперу весняні квіти. Виготовлені власноруч агітаційні листівки та паперові весняні квіти-первоцвіти юннати дарували перехожим у Стрийському парку. Таким чином діти створювали відвідувачам парку гарний настрій, розповідали про перші чудові весняні квіти, а також звертали до людей із проханням не купувати та не рвати первоцвіти.

Просвітницько-агітаційну роботу провели вихованці гуртків «Основи фенології» та «Природа рідного краю» КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ», які працюють на базі Львівської санаторної загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1 ім. Б.-І. Антонича. Під керівництвом педагогів Наталі Дендюк та Галини Малиш гуртківці взяли участь в театралізованому дійстві «Бал первоцвітів». Діти у стилізованих костюмах розіграли сценку в дійових

особах; розповідали про перші весняні квіти; співали пісні; виконали танець перших квітів; ознайомили присутніх із первоцвітами, занесеними в Червону книгу, та роздали гостям свята пам'ятку «Увага! Первоцвіти!», яку спільно з керівниками підготували заздалегідь. А на завершення учасники свята прикрасили карту України первоцвітами і закликали присутніх не рвати первоцвіти та не купувати їх на ринках.

Сподіваємось, що природоохоронні заходи, які були проведені педагогами та вихованцями ЛОЦЕНТУМ, надихнуть школярів та дорослих берегти первоцвіти і подарують можливість наступним поколінням милуватися красою цих чудових квітів.

КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»

ЗАВЕРШИВСЯ ЮВІЛЕЙНИЙ X ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТУРНІР ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ

19–21 квітня 2023 року Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України спільно з Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Національним ботанічним садом імені М.М. Гришка НАН України, Київським зоологічним парком загальнодержавного значення, компаніями «ДІКСІ-ЦЕНТР» та «2D–3D» провели ювілейний Десятий Всеукраїнський турнір юних натуралістів в одному форматі.

У фіналі турніру змагались за перемогу 9 команд: «Біолог» Коцюбинського ліцею №2 Коцюбинської селищної ради Бучанського району Київської області; «Версаль» Житомирського міського центру науково-технічної творчості учнівської молоді; «Чемпіони» Комунального закладу «Вінницький фізико-математичний ліцей №17»; «ФЛОРА» Немирівського центру дитячої та юнацької творчості Немирівської міської ради Вінницької області; «ХНА (Харизматичні Незламні Академіки)» Наукового ліцею комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради; «Qualite» Комунального закладу «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №26 Полтавської міської ради Полтавської області»; «Біологічна катастрофа» гуртка «Біологія» Лубенської філії Комунального закладу Полтавської обласної ради «Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді»; «КОН ТІКІ» Конотопського ліцею №10 Конотопської міської ради Сумської області; «Fullerene» Хмельницький технологічний багатопрофільний ліцей імені Артема Мазура. Спочатку команди змагались у півфінальних інтелектуальних наукових дискусіях. В результаті три кращі команди вийшли у фінал турніру, де поборолися за перше місце. В результаті фінальної частини змагання перемогу здобула команда «Версаль» Житомирського міського центру науково-технічної творчості учнівської молоді, у складі: Сидорчука Іллі Олександровича (капітан), Шевчук Софії Миколаївни, Лукашенко Анастасії Віталіївни, Кириї Марини В'ячеславівни, Шубіна Михайла Анатолійовича, Печенюка Артура Михайловича (керівники Шубін Анатолій Григорович, Федоренко Антоніна Олександрівна). Капітану команди «Версаль» вручений Почесний вимпел перемоги в турнірі. Друге місце вибороти команда «Біологічна катастрофа» гуртка «Біологія» Лубенської філії Комунального закладу Полтавської обласної ради «Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді», у складі: Васильєвої Марії Олександрівни (капітан), Станіслава Олександра Руслановича, Граудул Вероніки Олегівни, Назаренко Валерії Валентинівни, Москаленко Юлії Ігорівни, Жабинської Єлизавети Романівни (керівники Білан Руслан Олексійович, Огарьова

Людмила Михайлівна). На третьому місці команда «Чемпіони» Комунального закладу «Вінницький фізико-математичний ліцей №17», у складі: Гладкого Миколи Сергійовича (капітан), Годінчука Олексія Васильовича, Іщенко Анастасії Олександрівни, Мисловського Івана Андрійовича, Русавської Єлизавети Михайлівни, Петрунько Каміли Русланівни (керівники Дубчак Олена Дмитрівна, Сапсай Віталій Юрійович). Інші команди стали призерами фіналу. Від Оргкомітету з підготовки і проведення змагання, компаній «ДІКСІ-ЦЕНТР» та «2D–3D» учасники турніру отримали Дипломи та цінні подарунки. Упродовж турніру на каналі НЕНЦ відеохостингу YouTube велась пряма онлайн-трансляція урочистого відкриття, фіналу та закриття змагання. Підготовлено фотозвіт щодо перебігу змагання та поширено в мережі Інтернет.

НЕНЦ

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЗЕМЛІ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ

22 квітня відзначається Міжнародний день Землі. Це день, коли людство зосереджує увагу на гострих проблемах навколишнього середовища та вживає заходів для їх вирішення. По всьому світу люди висаджують дерева, прибирають парки, сквери та водойми.

Для України сьогодні як ніколи актуальними є питання миру, захисту своєї землі, своїх людей та довкілля, що страждають від російських окупантів. Активну участь у заходах, присвячених Дню Землі, взяли вихованці гуртків комунального закладу «Чернігівська обласна станція юних натуралістів». Здобувачі освіти гуртка «Юні квітникарі» висадили у розарії закладу 10 нових видів троянд. Діти вивчили агротехніку вирощування троянд, дотримались усіх правил та вимог щодо посадки молодих рослин. Вихованці гуртків «Юні квітникарі» та «Присадибне господарство», які працюють на базі КЗ «Городнянський

ліцей» Чернігівської обласної ради, стали учасниками весняної толоки, присвяченої Дню Землі. Висадили алею з туй. Здобувачі освіти гуртків «Юні квітникарі» та «Юні овочівники», які працюють на базі КЗ «Черешенський ліцей» Чернігівської обласної ради, взяли активну участь в озелененні закладу освіти. Вихованці гуртків «Юні квітникарі» та «Присадибне господарство», які працюють на базі Березнянського навчально-реабілітаційного центру Чернігівської обласної ради, долучилися до озеленення подвір'я центру.

У рамках заходів до Дня Землі та на виконання завдань проєкту «Зелена країна», оголошеного Президентом України Володимиром Зеленським, вихованці гуртків взяли участь у Всеукраїнській акції з висадки дерев «Дерева перемоги».

КЗ «Чернігівська обласна станція юних натуралістів»

ТАЄМНИЦЯ ЗАТОПЛЕННЯ

Війна в Україні точиться через одну з найбільш індустріалізованих і забруднених територій у світі. Спадщина радянської важкої промисловості вже була катастрофою для охорони здоров'я, але російське вторгнення ризикує завдати ще більше шкоди природним системам, від яких залежать люди, що живуть у цих регіонах. Екологічні наслідки конфлікту є нагадуванням про те, що навіть коли бойові дії припиняться, насильство буде відчуватися майбутніми поколіннями.

Від початку конфлікту покинуті вугільні шахти заповнюються Донбас токсичними, а часом і радіоактивними речовинами. Багато екологічних ризиків

виникають через раптові перебої у виробництві шахт: шахтну воду потрібно безперервно відкачувати; якщо відкачування припиняється, токсична вода заповнює шахти та рухається вгору, зрештою досягаючи та забруднюючи землю і питну воду. Забруднена вода з однієї шахти переливається в інші, тому що багато шахт з'єднані між собою.

Українські екологи не мають доступу до шахти «Юнком», біля міста Єнакієве в Донецькій області, та не отримують точних даних з початку окупації. Виняток — 2020 рік: тоді прийшло підтвердження, що шахта затоплена повністю. Зараз на цій території йдуть бойові дії і радіоактивна вода з шахт надходить у море. Що відбувається з шахтою

зараз — в Україні не знають, тому що територія окупована росіянами з 2014 року. З початку окупації українська сторона не отримує даних: доступу для обстеження немає, як і для обміну екологічною інформацією з росіянами.

«Про це кілька разів говорили в тристоронній контактній групі і не лише, але закінчилось це нічим», — каже Анастасія Бондаренко, правова аналітикиня у сфері ризику виникнення надзвичайних ситуацій.

Сценарії того, що відбувається в шахті, можна припустити, але тільки в теорії, підкреслює Анастасія Бондаренко. Хороший варіант — капсула ціла і порожня всередині, навколо — забруднена радіацією вода (та, яку раніше завжди відкачували). Вона впливає на якість місцевої питної води, але не критично, і майже не впливає на Азовське море. Вода створює підвищений тиск на капсулу і поступово руйнує її бетонну оболонку. Поганий варіант — капсула руйнується або вже зруйнована, всередину надходить вода. Радіація серйозно впливає на місцеву питну воду і потрапляє у море. Але ступінь радіоактивності не можна визначити без замірів.

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНЕ ЗАТОПЛЕННЯ?

Весь Донбас пронизаний шахтами, з яких за роки війни з'явилися саморобні відділення — копанки. Зараз неможливо визначити їхню структуру, глибину, ступінь заводнення. Це означає, що шахти з'єднуються між собою непередбачуваним чином. При затопленні однієї, вода потрапляє в будь-яку іншу, у поверхневі води, включно з річками, озерами та колодязями.

Серед річок — Кальміус, яка тече прямо над шахтою «Юнком» і впадає в Азовське море. Якщо у неї потрапляє радіація, то її рівень зменшується у міру віддалення від шахти.

«Еконабат»

ДОНБАС – ПОТЕНЦІЙНА ЕКОЛОГІЧНА БОМБА

Російське вторгнення в Україну може мати катастрофічні наслідки для довкілля та жителів. Донбас — це регіон, де наявність важкої промисловості підвищує ризик екологічної загрози, а отже, і загрозу мирному населенню. Цей аспект збройного конфлікту, який часто забувають, наголошує сьогодні Річард Піршаус, експерт Amnesty International.

Нікітський ртутний рудник, який займається видобутком ртуті, також є потенційно токсичною точкою на Донбасі, про яку десятиліттями знають. Кілька покинутих ртутних шахт і звалище віднесені до першої категорії небезпеки для ґрунтів та води.

ТЕЦ у Луганську — це одна потенційна екологічна бомба. У 2014 році місцеві командири українських збройних сил заявили, що вони замінували завод і погрожували підірвати його, якщо агресори

спробують захопити завод. З моменту початку конфлікту було зареєстровано декілька випадків підпалу електростанцій, що призвело до пошкодження або припинення роботи.

Bellingcat зазначає, що електростанції можуть містити високі рівні ПХД, що може призвести до забруднення місцевого ґрунту та води, якщо станції дійсно постраждають від атак.

«Еконабат»

АЛЕРГІЯ В БОМБОСХОВИЩІ: ЩО РОБИТИ?

Останнім часом стрімко зростає кількість алергічних захворювань серед українців. Все тому, що ми ховаємося в льохах і бомбосховищах, де стіни часто уражені грибком, пліснявою. Саме вони провокують алергію.

Сьогодні ми живемо в нових реаліях. Порушення здоров'я, які раніше можна було легко виправити, можуть становити загрозу життю, особливо в групі пацієнтів зі схильністю до алергічних реакцій.

Навіть якщо жодного разу в житті ви не мали алергічної реакції, це не означає, що ви в безпеці, адже умови існування різко змінилися. Тепер набагато легше зустрітися з алергеном у підвалах, сховищах, навіть у власній квартирі.

Алергія — це незвичайна (зазвичай підвищена) реакція організму на деякі чинники зовнішнього середовища (хімічні речовини, бактерії та гриби, продукти їхньої життєдіяльності, харчові продукти тощо), що називаються алергенами.

У медицині до групи алергічних захворювань входить цілий список патологій:

- бронхіальна астма,
- полінози,
- кропив'янка,
- риніти,
- дерматити на шкірі,
- реакції на ліки та харчові продукти.

Проявлятися вони можуть по-різному — слезотеча, задуха, висипання на шкірі, біль у животі, зуд тощо.

Алергени, що оточують нас у зовнішньому середовищі, називають екзогенними. Їх поділяють на кілька великих груп:

Біологічні: бактерії, грибки, паразити, деякі з лікувальних препаратів. Зазвичай це мікроорганізми, які живуть на нашій шкірі, дихальних шляхах, порожнині рота, травній системі. Джерелом таких алергенів є хронічні процеси — каріозні зуби, невилікувані захворювання вух, носоглотки, кишківника, шкіри.

Фармацевтичні. Реакція часто відбувається на медичні препарати (особливо антибіотики, знеболювальні). Та будь-які ліки можуть стати тригером алергії! Приблизно 16% людей чутливі до пеніциліну, близько 2% — до аспірину, близько 7% — до інших антибактеріальних препаратів. Це означає, що ризики високі.

Якщо ви вже мали реакцію на якийсь препарат, це головне протипоказання до його вживання. Тож уважно стежте, які активні речовини

використані в ліках. Наприклад, парацетамол є в багатьох жарознижувальних препаратах, незалежно від їхніх комерційних назв: Ефералган, Цефекон, Панадол, Доларен, Фармацитрон тощо.

Сезонні (трави, що квітнуть з початку травня до кінця вересня: подорожник, полин, амброзія) та харчові (ті, що ми беремо із собою в тривожну валізу: шоколад, мед, горіхи, згущене молоко тощо). Харчова алергія проявиться висипанням навколо рота, на щоках на зразок «діатезу» приблизно за 20 хвилин після споживання. А дискомфорт у шлунково-кишковому тракті свідчить про ферментну недостатність (чутливість до лактози тощо).

Фізичні. Це реакція на холод, тепло, механічне подразнення шкіри. Зазвичай такі реакції виникають після різкого перегрівання чи переохолодження; або регулярного тертя одягу об шкіру (за умови

генетичної схильності). Зазвичай реакція проявляється у вигляді пухирців на шкірі, що дуже сверблять; інколи минає за 10–20 хвилин без лікування. Поверхневі висипи не загрожують життю й досить поширені: ця патологія виникає ледве не в 15–20% населення.

Побутові. В умовах війни ми вимушено перебуваємо в підвалах, сховищах, де шанси стикнутися з побутовим алергеном дуже високі. Це насамперед домашній пил, що складається з пліснявих грибків на стінах вологих помешкань, вентиляційних ходів, каналізаційних труб; пилових часточок килимів, одягу, білизни; частинок домашніх комах — клопів, тарганів, килимових кліщів. Сюди також входять епідермальні алергени, тобто часточки волосся, злущеної шкіри, шерсті домашніх тварин, лусочки лупи.

Крім того, часто алергію викликає побутова хімія: пральні порошки, кондиціонери, дезінфекційні

засоби. Здебільшого саме вони викликають захворювання дихальних шляхів і висипи на шкірі.

Від 3% до 10% людей мають чутливість до плісняви, і це є головною причиною загострення астми, atopічного дерматиту, постійних ринітів. Діти, у яких вона спостерігається, у дорослому віці матимуть високий ризик захворювання на астму.

Що робити, якщо проявилась «алергія на бомбосховище»:

1. Оглянути приміщення, виявити плісняву, очистити та вимити поверхні.

2. По змозі забезпечити вентиляцію.

3. Якщо є вологі труби, усунути конденсат, вимити їх з доместосом, обмотати скотчем.

4. Використовувати індивідуальний захист — маску, респіратор тощо.

Якщо алергічна реакція не загрожує життю і має лиш локальний характер, вам треба виявити можливий алерген і намагатися припинити контакт із ним. Здебільшого це розв'язує проблему.

Якщо на тілі з'явилися висипи, відчуваєте свербіж, усуньте вплив імовірного алергену. Прийміть антигістамінний (протиалергічний) засіб; за 20–30 хвилин настане полегшення.

Важливо вчасно відрізнити набряк Квінке від звичної алергічної реакції. Набряк Квінке — це різновид переходу від локальної алергічної реакції до масштабного набряку підшкірних тканин, зазвичай локалізується на обличчя, можливий набряк губ, слизової гортані, а також шлунково-кишкового тракту. Це загрожує задухою.

Якщо є можливість зв'язатися з лікарем, дійте негайно.

У разі нестерпного зуду, наростаючого набряку шкіри, підшкірних тканин (особливо гортані), відчуття утрудненого дихання, намагайтеся дістати лікарні якнайшвидше. Якщо це неможливо, при собі бажано мати Преднізолон (ампули) або Дексаметазон. Для введення препарату знадобиться шприц, дезінфекційний розчин для оброблення місця ін'єкції. Препарат вводиться внутрішньом'язово (плече, стегно).

Викладена інформація має ознайомчий характер, пам'ятайте, що самолікування може бути шкідливим!

Ярослав ЛАТА

СЛАВА УКРАЇНІ, ТАРАСЕ ГРИГОРОВИЧУ!

ЛИСТ ТАРАСУ ШЕВЧЕНКУ

Пише Вам лист «крізь вічність» звичайний учень 10 року навчання, простий український юнак із західної України!

Ви знаєте, Ваша боротьба за волю українського народу надихає мене... Простота, чистота і щось дуже людське відчувається у Ваших творах. Я повністю згоден з Вами, що «Встане Україна...Світ правди засвітить». В нашій країні живуть миролюбні добрі люди, які ніколи ні на кого не нападали. Та, на жаль, так і не маємо ми спокою, хоча в єдності наша сила.

Я вважаю, що історія нашого народу — це не просто дорога, а шлях, який встелений урвищами, прірвами, болотами та гострими цвяхами. Це та терниста дорога, яка веде нас від Вашого народження й до пекельного сьогоднішнього дня. Час минає, роки і століття мимоволі проходять. Нові герої змінюють старих, борючись з реаліями та злочинними свого часу, шукаючи натовпані стежки своїх предків. З покоління в покоління ми намагаємося зберегти традиції нашого багатостраждального народу.

Свій життєвий шлях Ви присвятили боротьбі за природне право: право на щастя, право на життя, право на дружбу, на свою думку... Всі Ваші твори — це не лише глибокий колодязь знань, а й джерело чистих думок, з якого «напитись» може кожен спраглий читач.

Я простий хлопець, моя мама медсестра, вона рятує людей, лікує наших мужніх солдатів. Я навчаюсь, бо пообіцяв їй, що маю допомогти відбудувати Україну, а для цього треба бути ерудованим.

Зараз ми об'єднані спільною мрією про перемогу над ненависним та лютим ворогом, тому майже

кожен відчув силу допомоги на «своєму місці»: вчитель — вчителює, аграрій — вирощує, будівельник — будує, рятівник — рятує. Саме зараз ми відчули справжню силу і необхідність робити свою обрану і власну справу, відчули свою необхідність. Шукаючи істину, ми знаходимо себе. Зараз, часто перебуваючи у сховищі, під звуки повітряних тривоги, я відчуваю надію, сподіваючись на мир та перемогу. Я вірю, що світло переможе темряву, в своїх думках я щасливий...якщо це називається щастям...

Ці чорні хмари обов'язково над нашою рідною землею промайнуть... Ви знаєте, ми знаходимося не лише в центрі Європи, ми зараз знаходимося у центрі цілого світу! Своєю жагою до волі, своєю незламністю, своєю боротьбою за свої права ми вражаємо всю планету, яка ще рік тому, здавалося, вражала нас. Ще донедавна я мріяв побачити безліч іноземних країн, зараз я хочу подорожувати лише Україною, вивчити її географію досконало.

Я теж борець за справедливість, я вважаю, що ми всі маємо право на життя, на освіту, на дружбу, щастя і любов. Нам ніхто не повинен нав'язувати свою думку, бо в нас вона своя. І боротися ми будемо за свою країну до кінця.

P.S. Я вірю, що прийде «Апостол правди і науки...», все стане на свої місця! Я Вам ще напишу, напишу, коли ми переможемо і здолаємо ворога! А це точно буде! Бо той, хто не шанує Україну, той її не вартий!

ПРОКОПЧУК Давид,
переможець Всеукраїнського конкурсу
есе патріотично-громадянської тематики
«Єднанням сильні!»

АПОСТОЛ ПРАВДИ І НАУКИ

Здається, жодна книжка в історії української літератури не викликала таких лютих нападів з боку ворогів та захоплюючих відгуків з боку прихильників, як поява творів Т.Шевченка.

Перше видання «Кобзаря» з'явилося на світ 1840 року і миттю розбудило апатію й викликало любов до рідного слова, яке було вигнане з ужитку навіть часто і поміж культурних українців. Нічого не змінилось і у 1860 році, коли вийшло з друку нове видання «Кобзаря». Навпаки, вихід у світ цього важливого видання ще більше піднесло славу нашого поета. Як для того часу шеститисячний тираж був досить великим, проте «Кобзар» швидко розходився, здобуваючи успіх не тільки авторів, а й усій Україні та її культурі. Його слова заблищали новим змістом і новими барвами. А чи блищать зараз, у наше сьогоднішнє? Без сумніву, так... Шевченкові твори в усі часи пробивали мури байдужості й ворожості, піднісши українську мову на нечувану височину, — та й він сам набув небаченої популярності, бо є пророком епохи. Поет не даром сказав, побачивши донедавна ще раз своїх уямлених, покріпачених земляків, що він «на сторожі коло них поставив слово», — і він це здійснював на практиці: у 1860 році був надзвичайно працюючий. Написав багато нових поезій, серед яких є і такі рядки:

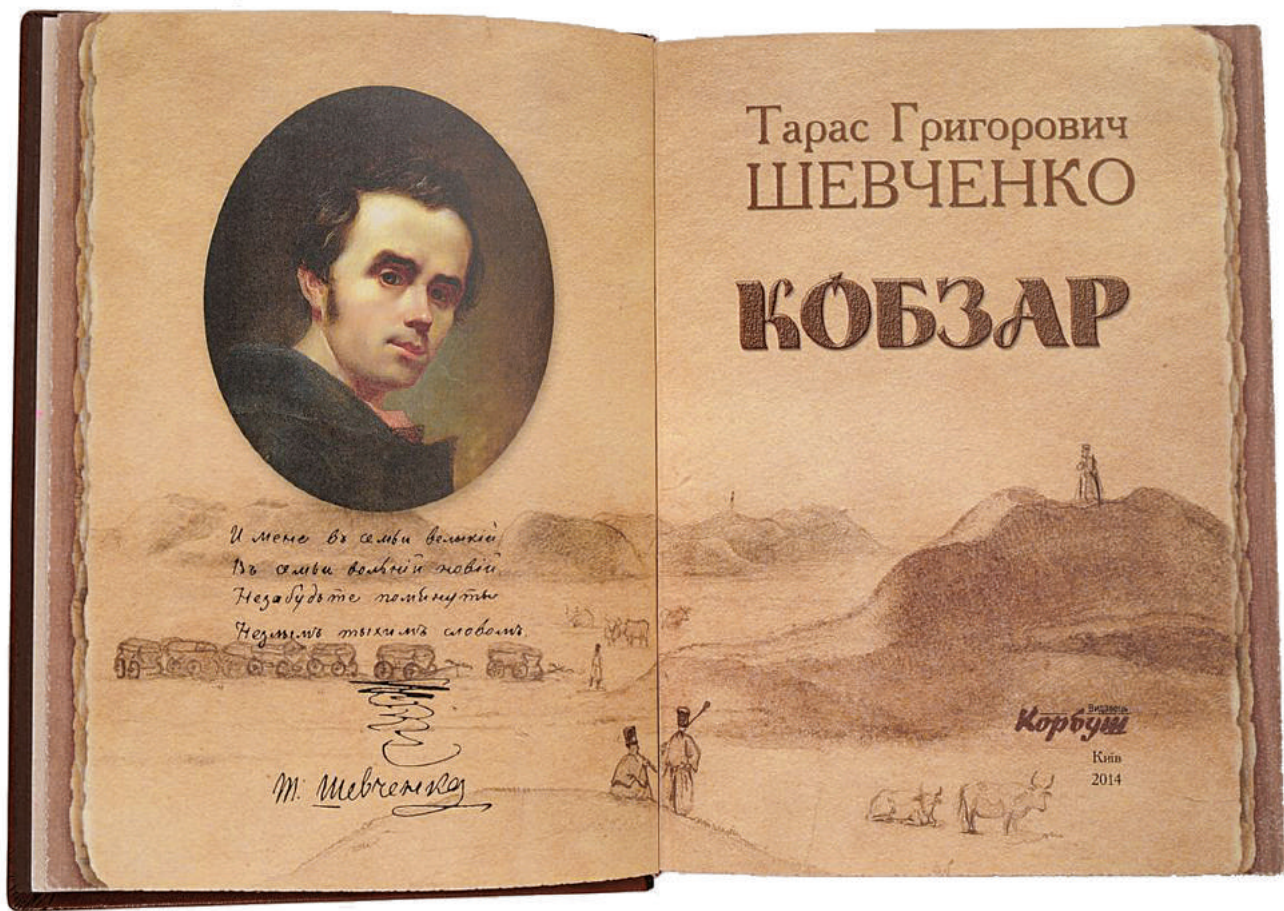
*І день іде, і ніч іде..
І, голову схиливши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?*

Я вважаю, що у цих строфах Шевченко задає питанням, яке актуальне і понині, а саме: чому при усьому розвитку суспільства, люди не стають добрими та толерантнішими один до одного, а навпаки — панує презирство, жорстокість, заздрість, ворожнеча між людьми, або навіть і між державами; замість того, щоб дивитись у майбутнє, розвивати інформаційні технології й культуру на користь іншим, вони дивляться «собі під ноги», не звертаючи уваги на оточуючих, а розвивають егоїзм, ненажерливість?

Як на мене, причини, які спонукали Шевченка — пророка підняти ці питання, ховалися в суспільстві, у якому він жив, і яке, на жаль, суттєво не змінилось до нашого часу. Бо як Тарас Григорович боровся за права народу, рідну мову, культуру — проти кріпосництва й царизму силою слова, так і ми у XXI столітті продовжуємо боротися проти країни-агресора за рідну землю, культуру і мову.

Що змінилось? На жаль, нічого. «І день іде, і ніч минає...», часи спливають, а український народ бореться за волю. Народжувались і народжуються лицарі, знані і незнані, які проливали і проливають кров в ім'я України, гинули і гинуть за її свободу. Розтерзаний український народ, немовби Прометей закутий, мучився, але не впокорювався. Дух прометеїзму ніколи не залишав нашу рідну землю.

На згадку приходять поема Т. Шевченка «Кавказ», де автор створює свій гімн волі, звертаючись не до героїчної історії України, а зображуючи тему боротьби проти свавілля ширше — на прикладі Кавказу, де з давніх-давен російське

самодержавство вело загарбницькі війни, а боротьба за кавказькі землі точилася близько ста років. Офіційна преса і історіографія загарбницьку війну цинічно називали упокоренням диких племен. І саме Шевченко показав світові оголену, страшну правду про народи-правдоборців, що в ім'я справедливості наважилися стати на боротьбу за волю і за рідну землю. Так і наші захисники — солдати ЗСУ — виступили проти РФ, об'єднавши космічну енергію і бажання перемоги, аби показати усім, що загарбницькі війни — це пережиток минулого. Людству ще далеко до миру і до гармонії на Землі, проте війни, на превеликий жаль, перестали бути нормою для суспільства. Бо нікуди не ділись громадянські війни, репресії всередині якоїсь країни, масові насильства, хоча і XXI століття. І дуже прикро, що деякі держави ніколи не називають війни війнами, а лише «допомогти», «захистити», але не вторгнутися. Тому людство, разом із Шевченком, і дивується, чому «не йде Апостол правди і науки».

І поки суспільством будуть керувати дільці, для яких людська смерть — це спосіб збільшити своє багатство та примножити капітали, нехтуючи життям людей, доки «правда і наука» належатиме їм; а прості люди і далі будуть закутані у темряву презирства

та нецтва. Зневага до оточуючих, боязнь підняти голову вгору, аби знайти світло справедливості і добра, не дають людям можливість побачити корінь зла.

І тому і надалі день буде іти, і ніч минати, а ми — люди — будемо чекати того Апостола, який би нам приніс науку, правду і справедливість. А щоб швидше досягнути проблеми людства, то треба пересмислити Шевченкові слова і починати змінювати суспільство, і з себе особисто. Так, будь-які зміни, нововведення — це нелегка, копітка праця. Це невдачі і прорахунки, промахи й поразки, але водночас це і знахідки, досягнення, здобутки, успіхи — і нарешті, перемоги. Адже «гладеньке» впровадження часто означає, що насправді нічого не змінюється.

Важливо, щоб ми — молодь, у цьому процесі посідали не пасивну позицію, не були спостерігачами, а стали співтворцями нового суспільства — і тоді ми не будемо дивуватися і питати: «Чому не йде Апостол науки і правду?». Бо ми — це і є Апостоли справедливості.

ЧЕРНЯЄВА Ксенія,
переможниця Всеукраїнського конкурсу
есе патріотично-громадянської тематики
«Єднанням сильні!»

«Квітує вишня», Бессонова Владислава

НАЙКРАЩІ УЧНІВСЬКІ РОБОТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО КОНКУРСУ «КАЛЕНДАР GLOBE 2023»

«Захід сонця», Бай Наталія

«Веселка над містом», Боева Євгенія

«Без верби і калини нема України...», Волощук Назар

«Камені - вартіві часу», Бикова Єва

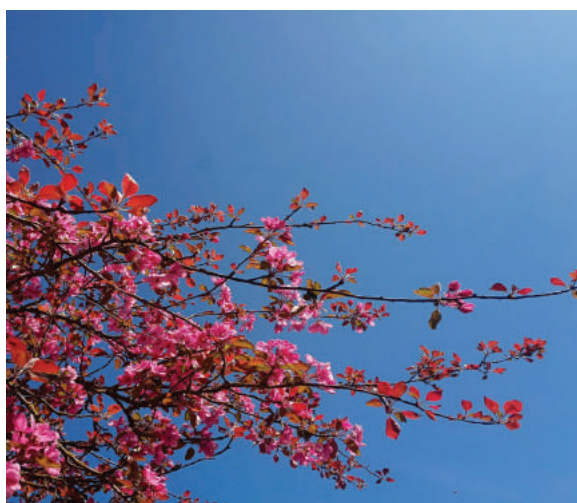
«Райдужні кольори природи», Вашестюк Костянтин

«Зима насувається», Кручик Злата

«Сонячна осінь», Бортник Олексій

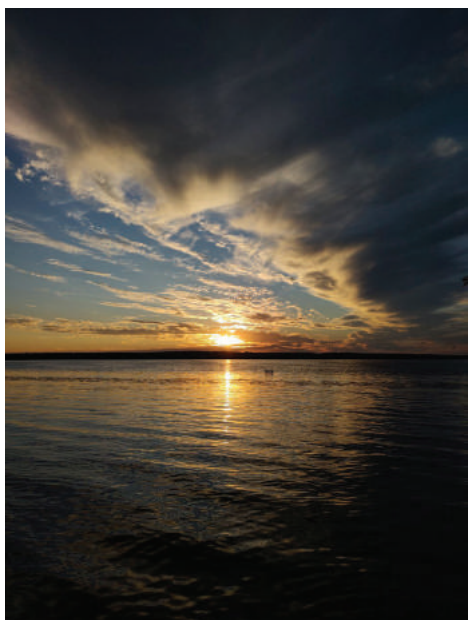
«Яблуня Недзельського», Габор Станіслав

«Грайлива блакить», Кіндер Аліна

Андріцька Тетяна

«Темні хмари небо закрили», Зайцева Даша

«Чудовий вечір», Мартиненко Віолетта

Петрашишина Олександра

ОПАЛЕНА ВЕСНА

Засновник:

Національний еколого-натуралістичний центр
учнівської молоді (НЕНЦ)

Головний редактор: Володимир Вербицький

Редактор: Вікторія Петлицька

Відповідальний секретар: Олександр Кузнєцов

Газету можна придбати за адресою:
м. Київ-74, вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ

Тираж – 1 500 пр. Ціна договірна

Газета «Юннат» реєстраційне свідоцтво КВ № 22094-11994Р від 16.05.2016

Рукописи не рецензуються й не повертаються.

**Деякі матеріали друкуються в порядку обговорення.
Редакція не завжди поділяє точку зору авторів.**

Адреса редакції:

04074, м. Київ,
вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ
Тел./факс 430-0260
Тел. 430-0064, 430-2222
[https:// nenc. gov. ua](https://nenc.gov.ua)
E-mail: nenc@nenc.gov.ua

Надруковано
в ТОВ «НВП
«Інтерсервіс»
Підготовлено
до друку
28.04.2023